

سفر نوروزی به سوریه؛

خط لوله پرشین تغییر مسیر می دهد

بستگی دارد و اگرچه برخی کشورهای اروپایی نسبت به وابستگی خود به گاز صادراتی روسیه ابراز ناخوشی کرده‌اند هر چند معلوم نیست که مایل باشند در این زمینه، به ایران نیز متکی شوند براساس این یادداشت تفاهم که "غلامحسین نوذری" و "سفیان علاو" وزیران نفت ایران و سوریه در دمشق امضاء کردند دو کشور با تأسیس یک شرکت مشترک در زمینه صنایع بالادستی شامل اکتشاف، حفاری و استخراج نفت و گاز همکاری خواهند کرد. همچنین توافق برای عبور خط لوله انتقال گاز ایران به اروپا با نام پرشین پایپ لاین از مسیر عراق و سوریه به دریای مدیترانه، یونان و ایتالیا، تسریع در احداث پالایشگاه نفت القرقلس در استان حمص و همچنین تسریع در اجرای انتقال خط لوله گاز ایران به سوریه از طریق ترکیه از دیگر بندهای این یادداشت تفاهم است. سال گذشته توافقنامه‌ای بین وزارت نفت و منابع معدنی ایران و سوریه برای صدور سالیانه ۳ میلیارد متر مکعب گاز به ارزش تقریبی یک میلیارد دلار امضاء شده بود.

قرار است خوراک اصلی پالایشگاه ۱۴۰ هزار بشکه‌ای نفت در "حمص" به عنوان دیگر محور مذاکرات نوذری با همتای سوری خود نفت خام سنگین ایران باشد. براساس برنامه زمان‌بندی باید ساخت این پالایشگاه تا سال ۱۳۹۲ شمسی به پایان برسد و ۲۰ درصد نفت خام سنگین صادراتی ایران، ۳۰ درصد نفت خام سنگین ونزولا، ۲۵ درصد نفت خام سنگین سوریه و ۲۵ درصد نفت خام سبک سوریه خوراک این پالایشگاه ۱۴۰ هزار بشکه‌ای را تشکیل خواهند داد. براساس برآوردهای صورت‌گرفته میزان سرمایه‌گذاری مورد نیاز برای ساخت این پالایشگاه حدود ۲/۶ میلیارد دلار پیش‌بینی شده که باید براساس مشارکت ۳۳ درصدی طرف ونزولا، ۲۶ درصدی جمهوری اسلامی ایران، ۲۶ درصدی شریک مالزیایی و ۱۵ درصدی سوریه تأمین شود.

سوریه بازار هدف محصولات پتروشیمی ایران وزیر نفت ایران با اعلام اینکه روابط عالی ایران و سوریه در همه سطوح ایجاد می‌کند تا مقامات دو کشور همیشه درباره موضوعات مختلف به ویژه مسائل اقتصادی رایزنی کنند، هدف از سفر خود به دمشق را پیگیری توافقات صورت گرفته قبلی اعلام و می‌افزاید: توسعه روابط در همه زمینه‌ها به ویژه نفت و گاز، خواست رؤسای جمهور ایران و سوریه است که مسئولان بخش‌های مختلف دو کشور با رایزنی و دیدارهای دوجانبه، به صورت همیشگی پیگیری آنها را در دستور کار خود دارند.

عراق و سوریه جایگزین ترکیه می شوند

هنوز ایران در تعطیلات نوروزی به سر می‌برد که نوذری چمدان سفر بسته عازم سوریه شد و در آنجا از طرح احداث خط لوله جدید انتقال گاز ایران به اروپا سخن گفت. او پس از دیدار با وزیر انرژی سوریه از گفت‌وگوی دو طرف برای همکاری در زمینه مسیر جدیدی برای احداث خط لوله انتقال گاز خبر داده که گاز طبیعی ایران را از طریق عراق، سوریه و دریای مدیترانه به یونان و ایتالیا انتقال خواهد داد. نوذری نام این خط لوله را "پرشین پایپ لاین" اعلام کرد همان خط لوله‌ای که قرار بود از خاک ترکیه بگذرد. او خط لوله یاد شده را «بهترین مسیر برای صدور گاز طبیعی ایران» اعلام و ابراز امیدواری کرد: این طرح با همکاری سوریه به زودی به اجرا درآید. وزیر نفت می‌گوید: در این زمینه، مذاکراتی با اروپاییان انجام شده است و ایران پس از بررسی مسیرهای مختلف انتقال گاز، مسیر پرشین پایپ لاین را مناسب تشخیص داده است چرا که احداث و فعال شدن این خط لوله برای تمامی کشورهای واقع در مسیر آن مفید خواهد بود. البته مذاکرات نوذری با مقامات دمشق ابعاد دیگری هم داشت از جمله امضای توافقنامه‌ای برای فروش گاز ایران به سوریه در یک دوره بیست و پنج ساله که قرار است قیمت گاز صادراتی با توافق دو طرف تعیین شود یا احداث پالایشگاه نفت با همکاری ایران، مالزی و ونزولا در شهر حمص در سوریه که هنوز پیشرفت فیزیکی نداشته است. سفیان علاو، وزیر انرژی سوریه می‌گوید: تفاهم‌نامه واردات گاز از ایران دو سال قبل به امضاء رسیده و دولت وی امیدوار است طرح انتقال گاز ایران به سوریه تا پایان سال ۲۰۱۰ به مرحله اجرا برسد. تحلیل‌گران می‌گویند: مذاکرات با سوریه برای احداث خط انتقال پرشین پایپ لاین جدیدترین طرح ایران برای گسترش صادرات گاز خود به مشتریان غربی باشد و چنین طرحی در دوره رژیم سابق عراق به دلیل اختلاف سیاسی آن کشور با ایران و سوریه عملی به نظر نمی‌رسید و از زمان اشغال عراق توسط نیروهای ائتلاف به رهبری آمریکا تاکنون نیز شرایط داخلی عراق چنین امکانی را فراهم نمی‌کرد. بی‌بی‌سی می‌نویسد: در حال حاضر، دولت عراق تمایل خود را به گسترش روابط با ایران در زمینه‌های مختلف ابراز داشته و سوریه نیز هنوز نزدیک‌ترین متحد ایران در میان کشورهای عرب است و در نتیجه، احداث پرشین پایپ لاین دست‌کم از لحاظ سیاست منطقه‌ای با مشکل عمده‌ای مواجه نیست، در عین حال، موفقیت این طرح به آمادگی کشورهای اروپایی برای خرید گاز طبیعی ایران

وقتی باراک اوباما در نخستین سفر خود به یک کشور مسلمان، ترکیه را انتخاب کرد و در مجلس ترکیه اعلام کرد: آمریکا از نقش ترکیه به عنوان مسیر عبور خطوط انتقال نفت و گاز به اروپا حمایت خواهد کرد، چون همکاری‌های اقتصادی آمریکا و اروپا با ترکیه به عنوان یک کشور عضو ناتو به تقویت امنیت جهانی کمک خواهد کرد. ناگفته پیداست که ترکیه زیاد پیشنهاد و تفاهم‌نامه همکاری در زمینه انرژی با ایران را برای انتقال گاز از عسلویه به اروپا جدی نگرفته است و همچنان روی رقیب اصلی خط لوله پارس یعنی نوباکو فکر می‌کند. اوباما به ترک‌ها گفت که آمریکا از تلاش آنکارا برای پیوستن به اتحادیه اروپا به عنوان یک عضو تمام عیار این اتحادیه حمایت می‌کند و ترکیه متحد نزدیک اروپا و آمریکا است و پیوستن ترکیه به اتحادیه اروپا موجب تقویت هر چه بیشتر این اتحادیه خواهد شد.

طرح تازه ایران برای انتقال گاز به اروپا از خاک عراق و سوریه البته واکنش تهران به تغییر مسیر آنکارا بود و باید گفت: خط لوله پارس تغییر جهت داده است و به مرز بازرگان نمی‌رسد تا پس از عبور از خاک ترکیه راهی اروپا شود. آیا ترکیه طرح تازه ایران را جدی خواهد گرفت؟

۲۷ آبان ۱۳۸۷ حلمی گولر وزیر انرژی ترکیه در تهران با غلامحسین نوذری دیدار کرد. این دیدار پس از دیدار محمود احمدی‌نژاد را ترکیه در تابستان گذشته صورت گرفت و سرانجام تفاهم‌نامه‌ای برای تفاهم‌نامه افزایش همکاری‌ها در زمینه گاز به امضاء دو طرف رسید که در آن توسعه فازهای ۲۲، ۲۳ و ۲۴ پارس جنوبی با سرمایه‌گذاری مشترک دو کشور و فروش ۵۰ درصد گاز تولیدی به ترکیه، اجازه ترانزیت گاز از ایران به ترکیه و انتقال گاز ایران به اروپا از طریق ترکیه به میزان ۳۵ میلیارد متر مکعب در سال و ایجاد یک خط انتقال گاز از عسلویه تا مرز ترکیه به طول ۱۸۵۰ کیلومتر در آن گنجانده شده بود. ارزش این تفاهم‌نامه حدود ۱۲ میلیارد دلار برآورد شده است و تهران و آنکارا از همدیگر قول گرفتند تا سال آینده مذاکره بر سر تأمین مالی و اجرای خط لوله نهایی شود. البته همان زمان وزیر انرژی ترکیه دل بستگی آنکارا به خط لوله نوباکو را پنهان نکرد و وزیر نفت ایران هم واکنش نشان داد که بدون مشارکت ایران خط لوله نوباکو به سرانجامی نمی‌رسد و اصلاً نوباکو رقیب خط لوله پارس نیست. نشست اعضای نرسسیون نوباکو در زمستان گذشته در شهر بوداپست مجارستان بدون دعوت خشک و خالی از ایران نشان داد که خبری در راه است.